

Tjällmo 2021-12-08

Skrivelse till regeringen och riksdagen angående Viltmyndigheten, tillämpning av art-och habitatdirektivet, samt 28§ i jaktförordningen

Föreningen Sveriges Jägare (FSJ) grundades i mitten av juli detta år. På kort tid har föreningen fått över 2 000 medlemmar och antalet ökar kontinuerligt. Föreningen är en fristående jägarorganisation med ett övergripande mål: att bevara och utveckla den svenska jakten och jaktkulturen.

Sverige har en historiskt lång bakgrund som ett land med en väl fungerande statsapparat med kunniga och lojala tjänstemän. Vi har också länge varit ett av världens bästa länder på viltförvaltning, kanske delvis för att en god förvaltning alltid omfattar värden som hållbarhet och ansvar. Trots detta finns en utbredd uppfattning bland jägarorganisationerna att de sakliga grunderna för många myndighetsbeslut på jaktens område över- eller vantolkas. Detta är särskilt tydligt när det gäller direktiv från EU, eller internationella konventioner. Tolkningen av sådana texter kan variera mycket och det finns också juridiskt utrymme för olika tolkningar av samma text.

Ett problem med en viss typ av beslut på området viltförvaltning och jakt är att de drar ut på tiden, ofta till förfång för de befolkningsgrupper som lever nära viltet, på landsbygden. Ett utmärkt exempel på sådana beslut är regeringens och riksdagens hantering av frågan om vilken myndighet som ska hantera jakt- och viltförvaltningsfrågor.

En ny viltmyndighet?

Riksdagen beslutade 2015 att utreda och i förlängningen inrätta en Viltmyndighet, med uppdrag att ansvara för landets viltförvaltning med därtill relaterade jaktfrågor. Sedan dess har ingenting hänt. I en interpellation under innevarande år ställde riksdagsmännen Sten Bergheden och Marlène Lund Kopparklint en fråga till landsbygdsminister Jennie Nilsson: varför har regeringen inte agerat i frågan?

Av landsbygdsministerns svar till våra förtroendevalda framgår att regeringen och ministern nog vet bättre än vad de folkvalda beslutat:

För mig och regeringen är det ohyggligt viktigt att vi har en ordnad viltförvaltning i landet. Det bygger givetvis på en rad olika delar. Det är en rad olika saker som måste fungera. Inte minst förtroendefrågan och legitimiteten är viktiga frågor, som också interpellanterna säger.

När det gäller att specifikt inrätta en myndighet är det dyrt och krävande. Det krävs att man kan belägga att det finns tydliga mervärden för att man ska gå vidare med den typen av beslut.

Vår slutsats av detta svar kan bara bli att regeringen anser sig veta bättre i denna fråga än riksdagen. Man förhalar frågan och antyder att det finns en särskild ordning, ”olika saker (ej nämnda, vår anm.) som måste fungera”, som de viltförvaltande organisationerna och riksdagsmännen inte känner till.

Föreningen Sveriges Jägare anser det anmärkningsvärt att Sveriges regering sätter sig över ett beslut som riksdagen fattat. Detta är ett tydligt exempel på hur man på politiska eller godtyckliga grunder kan driva en byråkratisk process i långbänk – sannolikt med syftet att undvika genomförandet av de av riksdagen önskade åtgärderna.

Föreningen Sveriges Jägare kräver att regeringen fullföljer riksdagens beslut och snarast redovisar hur man tänker genomföra uppdraget från riksdagen. När skall en Viltmyndighet inrättas och vilket uppdrag kommer en sådan myndighet att få? Vi kräver vidare att en kommande viltmyndighet utformar kriterierna för anställning vid myndigheten tillsammans med de viltförvaltande organisationer som finns i landet (Jägareförbunden, LRF, Jordägareförbundet).

Art- och habitatdirektivet

Ett exempel på hur ansvariga tjänstemän på olika nivåer tolkar ett direktiv på olika sätt är tolkningen av art- och habitatdirektivet (92/43/EEG). I svensk lagstiftning finns detta direktiv införlivat i jaktförordningen.

Artikel 2 i detta direktiv anger vad direktivet gäller och vad som ska styra tillämpningen av direktivet:

- I stycke 1 anges att syftet är att bidra till att säkerställa den biologiska mångfalden.
- I stycke 2 anges att de åtgärder som vidtas i enlighet med direktivet skall syfta till att bibehålla eller återställa en gynnsam bevarande status hos livsmiljöer och arter av vilda djur.
- I stycke 3 anges att åtgärder som vidtas i enlighet med detta direktiv *skall ta hänsyn till ekonomiska, sociala och kulturella behov och till regionala och lokala särdrag* (vår kursivering).

Skydd av arter regleras i detta direktiv i artiklarna 12 – 17. I artikel 16 i Direktivet regleras förutsättningarna för när skydds jakt kan beviljas. Denna text finns mer eller mindre ordagrant angiven i jaktförordningens 23 paragraf, även om man i denna text ändrat följderna av de områden där skydds jakt kan beviljas.

I 23§ står:

23§ a *Om det inte finns någon annan lämplig lösning, och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, får beslut om jakt som avses i 23 b, 24, 25*

och 29 §§ meddelas

1. av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär och betydelsefulla positiva konsekvenser för miljön,

2. av hänsyn till flygsäkerheten,

3. för att förhindra allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom, eller

4. för att skydda vilda djur eller växter eller bevara livsmiljöer för sådana djur eller växter.

Ett beslut som avses i första stycket får även avse rätt att göra ingrepp i fåglars bon eller förstöra fåglars ägg.

Förordning (2009:1265).

23§ b Om det finns förutsättningar enligt 23§ a får Naturvårdsverket efter ansökan av den som riskerar att drabbas av skada eller på eget initiativ besluta om skydds jakt efter björn, varg, järv, lo, säl eller örn. Om det finns en stor sannolikhet för att allvarlig skada kommer att uppstå, får beslut om skydds jakt fattas även om någon skada inte har inträffat.

Innan Naturvårdsverket fattar ett beslut enligt första stycket ska verket höra Havs- och vattenmyndigheten, om beslutet gäller skydds jakt efter säl.

Förordning (2013:1097).

Det är ovanstående paragraf som är styrande när det gäller förutsättningarna för beslut om skydds jakt. Här finns som tidigare nämnts utrymme för olika tolkningar.

Av stort intresse för tillämpningen av denna paragraf är hur inledningen är skriven i den svenska formuleringen av texten i jaktförordningen §23. Vi har gulmarkerat de delar av texten som har stor betydelse för tillämpningen:

Om det inte finns någon annan lämplig lösning, och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, får beslut om jakt som avses i 23 b, 24, 25 och 29 §§ meddelas

1. av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär och betydelsefulla positiva konsekvenser för miljön.

I artikel 16 i direktivet står följande:

1. Förutsatt att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos bestånden av de berörda arterna i deras naturliga utbredningsområde, får medlemsstaterna göra undantag från bestämmelserna i artiklarna 12-14 samt 15 a och b **av följande anledningar:**

a) För att skydda vilda djur och växter och bevara livsmiljöer.

b) För att undvika allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten och andra typer av egendom.

c) Av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet, eller av andra tvingande orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär och betydelsefulla positiva konsekvenser för miljön.

Vidare står det i artikel 2, stycke 3 följande:

*3. Åtgärder som vidtas i enlighet med detta direktiv **skall** ta hänsyn till ekonomiska, sociala och kulturella behov och till regionala och lokala särdrag.*

Denna text i den inledande och övergripande paragrafen 2 utgör enligt vår uppfattning en grund för hur art- och habitatdirektivet ska tolkas och är en viktig paragraf vars innebörd skall ha stor tyngd vid tillämpningen och beslut vad avser skydds jakt på rovdjur.

Föreningen Sveriges Jägare noterar att det i den svenska tolkningen av direktivet inte finns någon hänvisning till den övergripande artikel 2. I jaktförordningen har man bara tagit med texten från artikel 16. I denna text har man dessutom ändrat innebörden, jämfört med den svenska översättningen av direktivet. Varför?

I direktivet §16 punkt 1 står avslutningsvis: ... *av följande anledningar: avseende punkterna a – e.*

I jaktförordningen §23 a står: ... *får beslut om jakt som avses i 23b, 24, 25 och 29 §§ meddelas 1. av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet; 2.....*

Man kan konstatera att man bytt ordalydelse i direktivet från formuleringen - ... *av följande anledningar: .... ; till en mera neutral text i jaktförordningen – får beslut om jakt .... Meddelas 1: av hänsyn.....osv.*

Ändringen från orden - *av följande anledningar* till orden - *får meddelas* innebär en viktig förändring vad gäller bedömningen när skydds jakt ska tillämpas, och texten i den svenska översättningen av Förordningen är starkare då man där anger att det finns flera olika anledningar till en grund för ett skydds jaktbeslut och inte bara är något som kan meddelas. Förordningens text innebär exempelvis att en anledning till skydds jakt är att hänsyn ska tas till allmän hälsa och säkerhet, vilket inte alls blir lika starkt med den text som finns i Jaktförordningen. I enlighet med vad som står i artikel 2, tredje stycket.

Föreningen Sveriges Jägare menar att texten i jaktförordningen bör ändras så att den bättre stämmer överens med art- och habitatdirektivets text. I processen vid beslut om skydds jakt *skall* det från myndigheterna sida också tas hänsyn till artikel 2. *Vikten av att man i beslut tar hänsyn till ekonomiska, sociala och kulturella behov och till regionala och lokala särdrag kan inte nog understrykas.* Det bör vidare alltid anges i beslut som fattas av Naturvårdsverket eller Länsstyrelserna *hur* man tagit hänsyn till dessa formuleringar. De hänsyn till gynnsam bevarandestatus som idag ensidigt anges som beslutsgrund är med andra ord inte tillräckliga. I varje fall inte enligt direktivet.

Om vår föreslagna ändring skulle genomföras, är vi övertygade om att beslut skulle fattas på bättre grunder, och då också mera i enlighet med art- och habitatdirektivets syfte och intention. Acceptansen för, och tilliten till, myndighetsbesluten bland landsortsbor och jägare skulle dessutom öka.

Till detta kan också läggas texten i § 58a och §59 där det står:

58 a § Ärenden om jakt efter vilda fåglar, björn, varg, järv, lo eller annan art som är markerad med N eller F i bilaga 1 till artskyddsförordningen (2007:845) ska handläggas skyndsamt. Förordning (2016:556).

59 § Polismyndigheten, länsstyrelsen och Naturvårdsverket får förordna att beslut enligt denna förordning skall gälla utan hinder av att det har överklagats. Förordning (1994:108).

Dessa bestämmelser följs långt ifrån alltid. Beslut om skydds jakt kan dröja många veckor, eller till och med månader. Detta strider dels med bestämmelserna ovan, dels med svensk författningslag rörande myndigheters hantering av ärenden.

Föreningen Sveriges Jägare hemställer att regeringen i enlighet med vad som anförs i denna skrivelse ser över skrivningen i jaktförordningen och ändrar den så att den bättre stämmer överens med direktivet; att myndigheterna i beslut om skydds jakt i större utsträckning beaktar skrivningen i artikel 2, stycke 3 i direktivet och att detta alltid ska särskilt anges i de beslut som rör skydds jakt på rovdjur. Vi hemställer vidare att regeringen uppmärksammar Naturvårdsverket och Länsstyrelserna på skrivningen i §58 och §59 i jaktförordningen och att beslut om skydds jakt och dess genomförande alltid ska behandlas skyndsamt.

Information om skydds jakt

I detta sammanhang vill Föreningen Sveriges Jägare också lyfta frågan om skydds jakt enligt 28§ i Jaktförordningen. Villkoren kring tillämpningen av denna paragraf har tydliggjorts under senare år, vilket är mycket positivt. Kunskapen om den nya tillämpningen är dock fortfarande låg.

I paragraf 28 står i dagsläget att om något av rovdjuren björn, varg, järv eller lo angriper tamdjur eller om det finns skälig anledning att befara ett sådant angrepp, får åtgärder vidtas för att skrämja bort rovdjuret. Rovdjuret får under vissa förutsättningar dödas av ett tamdjurs ägare eller vårdare för att skydda det angripna djuret. När man utnyttjat denna paragraf och dödat ett rovdjur ska händelsen snarast möjligt anmäla detta till länsstyrelsen.

Endast i de fall det finns misstanke om brott ska Länsstyrelsen anmäla händelsen till Polismyndigheten

I och med de nya formuleringarna i 28§ är det rättssäkert att jaga ett rovdjur om man följer bestämmelserna i paragrafen. Trots detta är det många som inte vågar oskadliggöra ett rovdjur, då man inte känner till den regeländring som skett. För en rättssäker och väl förankrad rovdjurspolitik är det enligt vår uppfattning mycket viktigt att en objektiv och korrekt information om skydds jakt på den enskildes initiativ blir allmänt känd bland jägare, markägare och lantbrukare.

Föreningen Sveriges Jägare hemställer slutligen att regeringen ger Naturvårdsverket och Länsstyrelserna i uppdrag att planera och genomföra en fullgod informationskampanj om 28§. Innebörden måste bli känd för dem som lever och verkar nära våra stora rovdjur.

För:

Föreningen Sveriges Jägare

Thomas Ekberg
Ordförande
070 320 19 69

Kontakt mail: styrelse@fsj.nu; eller Thomas@fsj.nu;

Hemsida: www.fsj.nu